

Received: May 7, 2024

Revised: December 5, 2024

Accepted: December 26, 2024

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เนื้อหาและภาษารัสเซีย
ในมิติการท่องเที่ยวและบริการในศตวรรษที่ 21

The development of Content and Language Integrated Learning model
of Russian Language for Tourism and Services in the 21st Century

دنۇپول چەلەيسۇك*

پارىتت ارونوئست

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: danupol.c@arts.tu.ac.th

Danupol Chaloeisuk

Parit Aroonoast

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ในแบบเรียนภาษารัสเซียด้านการท่องเที่ยวและบริการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยผ่านแนวทางการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning: CLIL) พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เนื้อหาและภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย โดยใช้การศึกษาผ่านหนังสือและเอกสารประกอบการเรียนวิชาภาษารัสเซียด้านการท่องเที่ยวและบริการ ประกอบไปด้วย 1) ภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1 2) ภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย และ 3) เล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย ผลการศึกษาพบว่า ด้านเนื้อหา มีการนำเสนอเนื้อหาที่เน้นการท่องเที่ยวในเมืองหลักเป็นสำคัญ ด้านการสื่อสาร ยังมิได้ส่งเสริมการฝึกฝนภาษารัสเซียครบทุกทักษะ ด้านการรู้คิดและด้านวัฒนธรรม เน้นการเรียนรู้ผ่านบทความและคำศัพท์เป็นหลัก ขณะที่แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ควรเน้นพัฒนาเนื้อหาให้สอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยว พร้อมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ควรพัฒนาเนื้อหาให้สอดคล้องกับการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome Based Education) และผลักดันทักษะภาษารัสเซียครบทั้ง 4 ด้านทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา; ภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ; ภาษารัสเซียมิติการท่องเที่ยวและบริการ, การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

Abstract

This research aims to investigate and analyze learning activity in the context of Russian language for tourism and services, employing Content and Language Integrated Learning (CLIL) approaches, along with study guidelines within Thai higher education institutions. The research utilizes following existing books and teaching materials related to Russian language for tourism and services: 1) Russian language for the tour guide 1 2) Russian for Tourism in Thailand and 3) To Tell the story of Thailand in Russian). The study results indicate that in terms of Content, the presentation mainly focuses on tourism in major cities. In terms of Communication, it has not yet effectively fostered the practice of the Russian language across all skills. Regarding Cognition and Culture, it primarily focuses on learning through text and vocabulary. Meanwhile, the developmental approach to learning emphasizes developing content that aligns with tourism policy while promoting learning in the 21st century. Additionally, content should be tailored to adhere to Outcome-Based Education principles and promote Russian language skills in all four areas: listening, speaking, reading, and writing.

Keywords: Content and Language Integrated Learning (CLIL); Russian for Specific Purposes; Russian Language for Tourism and Services; Development of learning management model

บทนำ

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของภาครัฐภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด 19 กลายเป็นหนึ่งในวาระระดับชาติที่หลายภาคส่วนให้ความสนใจ หนึ่งในปัจจัยที่ภาครัฐให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวคือการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติให้มากขึ้น ซึ่งครอบคลุมถึงประเทศที่ใช้ภาษารัสเซียในการสื่อสาร ดังที่พบได้จากการกระตุ้นการท่องเที่ยวผ่านการอนุมัติการออกวีซ่าฟรีชั่วคราวให้กับนักท่องเที่ยวจีนและคาซัคสถานในระยะเวลา 5 เดือน

(National news bureau of Thailand, 2023) การประกาศราชกิจจานุเบกษา ในการให้ยกเว้นการตรวจลงตรา (visa) กับนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียในไทยได้นานถึง 60 วันเป็นกรณีพิเศษ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2567 จนถึงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2567 (bangkokbiznews, 2024) นอกจากนี้จากสถิติการจัดอันดับจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติของกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า ในปี พ.ศ. 2567 ตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือนตุลาคม จำนวนนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียมีมากที่สุดในภูมิภาคยุโรปโดยมีจำนวน 1,289,651 คน ทำลายสถิติเดิมของปีที่แล้วที่มีจำนวน 1,099,284 คน อีกทั้งในปีนี่ยังมีนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่น ๆ ที่ใช้ภาษารัสเซียในการสื่อสารเข้ามาท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน อาทิ คาซัคสถาน (144,272 คน) อุซเบกิสถาน (30,529 คน) เบลารุส (12,621 คน) คีร์กีซสถาน (7,064 คน) (Economics Tourism and Sports Division, 2024) ประกอบกับปัจจัยทางอ้อมของประเทศที่เอื้อต่อการใช้ภาษารัสเซียในไทยในหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นกฎระเบียบการเดินทางเข้าประเทศที่สะดวก บริษัททัวร์จากรัสเซียเริ่มทำตลาดมายังไทยมากขึ้น ไทยเป็นประเทศจุดหมายปลายทางในราคาประหยัด สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์ที่ทำให้ชาวรัสเซียเปลี่ยนเป้าหมายการเดินทางจากประเทศในตะวันออกกลางอย่างอียิปต์และตุรกีมายังไทยแทน (Thai Post, 2023) ตลอดจนความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ส่งผลให้ชาวรัสเซียเดินทางหนีสงครามมายังประเทศไทยจำนวนมาก โดยพิจารณาจากยอดขายคอนโดมิเนียมในภูเก็ตที่ขายให้กับชาวต่างชาติ ซึ่งเป็นชาวรัสเซียร้อยละ 40 หรือผลกระทบเชิงลบที่ทำให้ชาวรัสเซียบางส่วนหันมาประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ภาษารัสเซียแบบผิดกฎหมายและอาชีพอื่น ๆ (VOAThai, 2023) จากประเด็นข้างต้นผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษาเตรียมความพร้อม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เข้าสู่ตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่มีความเกี่ยวเนื่องกับนักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย

ในสถาบันระดับอุดมศึกษาของไทยโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยรามคำแหง เปิดการเรียนการสอนภาษารัสเซียในด้านการท่องเที่ยวและบริการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้สามารถใช้ภาษารัสเซียในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ หนังสือและเอกสารประกอบการสอนวิชาภาษารัสเซียที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและบริการที่ผู้สอนจัดทำขึ้นและได้รับการเผยแพร่ ประกอบด้วย “ภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย” (Lertrit, 2014) “เล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซียเล่ม 1” (Zhilina, 2020) “ภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1” (Chansugree, 2018) มีส่วนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตามปัจจัยการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การท่องเที่ยวช่วงหลังโควิด 19 การปรับเปลี่ยนนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของภาครัฐ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ในยุคสมัยใหม่ ส่งผลให้เนื้อหาในหนังสือหรือเอกสารประกอบการสอนอาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ในแวดวงวิชาการไทย การศึกษาวิจัยภาษารัสเซียสำหรับการท่องเที่ยวและบริการยังมีจำกัด งานวิจัยที่ผ่านมาเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของเอกสารประกอบการสอนสำหรับภาษารัสเซียเบื้องต้นของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยพบถึงประสิทธิภาพของการนำมาใช้และผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในระดับสูง (Khunrit, 2018) การศึกษาสถานภาพและแนวทางการพัฒนารายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในระดับอุดมศึกษา ซึ่งพบว่าภาษารัสเซียด้านการท่องเที่ยวและบริการเป็นรายวิชาที่ได้รับความนิยมในสามลำดับแรกและมีการผลักดันในรายวิชาภาษารัสเซียสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Aroonoast & Chaloeisuk, 2023) เป็นที่สังเกตว่างานวิจัยที่ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาและภาษาสำหรับการเรียนภาษารัสเซียด้านการท่องเที่ยวและบริการในไทยยังไม่มีผู้ศึกษามากนัก การศึกษาประเด็นดังกล่าวจึงมีส่วนสำคัญในการศึกษาแนวทางการออกแบบเนื้อหาและหลักสูตรการเรียนรู้ภาษารัสเซียด้านการท่องเที่ยวและบริการอย่างเหมาะสมของผู้สอนที่สอดคล้องกับทิศทางและนโยบายการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งมีส่วนในการฝึกฝนผู้เรียนให้ก้าวเข้าสู่อุตสาหกรรมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้เนื้อหาแบบเรียนภาษาฝรั่งเศสในมิติการท่องเที่ยวและบริการ โดยอาศัยแนวคิดบูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning) ซึ่งเป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ทั้งทางด้านภาษาและเนื้อหาควบคู่กันไปผ่านการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยมีองค์ประกอบทั้งสี่ประการ (4Cs) (Coyle, Hood, & Marsh, 2010, pp. 43-45) 1) เนื้อหา (Content) ครอบคลุมรายวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้และหลักสูตรการเรียนการสอน สามารถช่วยยกระดับความสามารถของผู้เรียนไปสู่การพัฒนาระดับนานาชาติ 2) การรู้คิด (Cognitive) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนมุมมองทางความคิด สร้างองค์ความรู้ขึ้นมาได้ โดยไม่ใช่เพียงการได้รับความรู้และประสบการณ์จากผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว การสร้างความคิดสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับลำดับขั้นของการคิดของ Bloom ได้ 3) การสื่อสาร (Communication) เป็นการนำภาษามาใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนนอกเหนือจากความเข้าใจในด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะเครื่องมือทางการสื่อสาร 4) วัฒนธรรม (Culture) เป็นการเข้าใจถึงประเด็นทางวัฒนธรรมที่แทรกซึมอยู่ในภาษาแต่ละภาษา เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะเข้าใจบุคคลอื่นที่อยู่ต่างวัฒนธรรมจากของตน (Prasongporn & Chantragatraw, 2019, p. 142) อีกทั้งยังทำการศึกษานโยบายการจัดการเรียนรู้เนื้อหาและภาษาฝรั่งเศสที่เหมาะสมในด้านการท่องเที่ยวและบริการในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้เนื้อหาในแบบเรียนภาษาฝรั่งเศสในมิติการท่องเที่ยวและบริการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย ผ่านแนวคิดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning: CLIL)
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เนื้อหาและภาษาฝรั่งเศสในมิติการท่องเที่ยวและบริการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยในศตวรรษที่ 21

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ แบบเรียนภาษาฝรั่งเศสในมิติการท่องเที่ยวและบริการที่ใช้ในสถาบันอุดมศึกษาของไทย ซึ่งพบว่ามีจำนวน 3 เล่ม ได้แก่ 1) ภาษาฝรั่งเศสสำหรับมัคคุเทศก์ 1 (Chansugree, 2018) 2) ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย (Lertrit, 2014) และ 3) เล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษาฝรั่งเศส (Zhilina, 2020) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) พร้อมทั้งใช้เกณฑ์การคัดเลือกแบบเรียนภาษาฝรั่งเศสในมิติการท่องเที่ยวและบริการจากสถาบันอุดมศึกษาของไทยที่มีการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในมิติการท่องเที่ยวและบริการ มีจำนวนทั้งสิ้น 4 สาขา อันได้แก่ 1) สาขาภาษาฝรั่งเศส คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2) สาขาฝรั่งเศสและยุโรปศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3) สาขาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 4) สาขาภาษาฝรั่งเศส คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสร้างเครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ซึ่งผู้วิจัยแบ่งแบบบันทึกข้อมูลออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระ (Content) 2) การสื่อสาร (Communication) 3) การรู้คิด (Cognition) และ 4) วัฒนธรรม (Culture) ภายใต้กรอบแนวคิดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning: CLIL) พร้อมทั้งผู้วิจัยดำเนินการทดสอบเครื่องมือวิจัย โดยการกำหนดประเด็นในการแบ่งข้อมูลตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning: CLIL) และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อมูลก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ของแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระ (Content) 2) การสื่อสาร (Communication) 3) การรู้คิด (Cognition) และ 4) วัฒนธรรม (Culture) มาดำเนินการบันทึกข้อมูลการจัดการเรียนรู้เนื้อหาในแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์แก่นสาร (Thematic analysis) จากข้อมูลแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ ทั้ง 3 เล่ม ได้แก่ 1) ภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1 2) ภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย และ 3) เล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย ผ่านแนวคิดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning: CLIL) พร้อมทั้งผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นสาร (Thematic analysis) จากแบบเรียนทั้ง 3 เล่มเช่นกัน ในการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เนื้อหาและภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยในศตวรรษที่ 21

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาวิเคราะห์แบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการในสถาบันอุดมศึกษาไทย

ผลการศึกษาพบว่า สถาบันอุดมศึกษาของไทยมีการใช้แบบเรียนที่แตกต่างกันดังนี้ ได้แก่ 1) ภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1 2) ภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย และ 3) เล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ภายใต้กรอบแนวคิดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning: CLIL) ที่แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระ (Content) 2) การสื่อสาร (Communication) 3) การรู้คิด (Cognition) และ 4) วัฒนธรรม (Culture) ดังนี้

ตารางที่ 1 เนื้อหาสาระของแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ

ชื่อตำรา	ระดับภาษา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาในแต่ละบท	หน่วยการเรียนรู้ในแต่ละบท
ภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1	ระดับ B1	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง ศัพท์ สำนวนภาษารัสเซีย ที่ใช้ในธุรกิจการท่องเที่ยว 2. เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการใช้ภาษาด้านการท่องเที่ยวแก่ผู้เรียนในการทำงาน	เนื้อหาในแต่ละบทเน้นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเทศไทย	หน่วยการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียงเนื้อหาดังนี้ 1. โครงสร้างไวยากรณ์ 2. บทความ 3. แบบฝึกหัดท้ายบทความ 4. อธิบายคำศัพท์
ภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย	ระดับ B1	เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการใช้ภาษารัสเซียของนักศึกษาให้สามารถนำไปใช้เป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์	เนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เน้นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเทศไทย ส่วนที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยวของไทย	หน่วยการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียงเนื้อหาดังนี้ 1. บทความ 2. แบบฝึกหัดท้ายบทความ 3. อธิบายคำศัพท์

ชื่อตำรา	ระดับภาษา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาในแต่ละบท	หน่วยการเรียนรู้ในแต่ละบท
เล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย	ระดับ B1	เพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถให้แก่นักศึกษาให้สามารถถ่ายทอดข้อมูลที่มีประโยชน์ทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตสมัยใหม่ของประเทศไทยเป็นภาษารัสเซียที่ถูกต้องได้	เนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เน้นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเทศไทย ส่วนที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยวของไทย	หน่วยการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียงเนื้อหาดังนี้ 1. บทความ 2. อธิบายคำศัพท์ 3. แบบฝึกหัดท้ายบทความ 4. ไวยากรณ์ 5. แบบฝึกหัดท้ายไวยากรณ์

ที่มา: Chaloeisuk & Aroonoast (2024)

จากข้อมูลตารางที่ 1 เนื้อหาสาระของแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ พบว่า หัวข้อระดับภาษา ผู้เรียนจำเป็นต้องมีพื้นความรู้ภาษารัสเซียที่ระดับ B1 เหมือนกันทั้ง 3 เล่ม เมื่อพิจารณาหัวข้อวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาในแต่ละบท พบว่าทั้ง 3 เล่ม มีส่วนที่ตรงกัน คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนภาษารัสเซีย แต่จุดที่แตกต่างกันคือ ในแบบเรียนภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย และเล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย ระบุวัตถุประสงค์ถึงอาชีพมัคคุเทศก์และเน้นการถ่ายทอดความรู้ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตสมัยใหม่เป็นหลัก จึงส่งผลให้เนื้อหาถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เนื้อหาความรู้ทั่วไปของประเทศไทย และส่วนที่ 2 เนื้อหาสถานที่ท่องเที่ยวของไทย โดยมีการสอดแทรกเนื้อหาที่ระบุแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเมืองหลวงและจังหวัดที่ได้รับความนิยม ส่วนหัวข้อหน่วยการเรียนรู้แต่ละบท พบว่า มีหน่วยการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็น 1) บทความ 2) อธิบายคำศัพท์ และ 3) แบบฝึกหัดท้ายบทความ ขณะเดียวกันพบว่ามีหน่วยการเรียนรู้ที่ปรากฏเนื้อหาไวยากรณ์ และแบบฝึกหัดท้ายไวยากรณ์ในบางเล่มได้แก่ ภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1 และเล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย

ตารางที่ 2 การสื่อสารของแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ

ชื่อตำรา	ทักษะการฟัง	ทักษะการพูด	ทักษะการอ่าน	ทักษะการเขียน
ภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1	ไม่ปรากฏ	หลังอ่านบทความ แบบฝึกหัดหลังอ่านบทความ ด้วยการฝึกทักษะการเล่าข้อมูลจากโจทย์ที่กำหนดให้	ก่อนอ่านบทความ ศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์ก่อนอ่าน ระหว่างอ่านบทความ - เนื้อหาของบทความ 5WH1 - บางบทความมีรูปภาพประกอบ หลังอ่านบทความแบบฝึกหัดท้ายบท - ตอบคำถามท้ายบท - ฝึกทักษะการเล่าข้อมูลจากเรื่อง	หลังอ่านบทความ แบบฝึกหัดเขียนตอบคำถาม - เขียนตอบคำถามจากโจทย์ - เขียนตอบคำถามในฐานะมัคคุเทศก์

ชื่อตำรา	ทักษะการฟัง	ทักษะการพูด	ทักษะการอ่าน	ทักษะการเขียน
ภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย	ไม่ปรากฏ	หลังอ่านบทความ แบบฝึกหัดหลังอ่านบทความจากโจทย์ที่กำหนดให้ดังนี้ - ฝึกเล่าข้อมูลปากเปล่า - ฝึกสร้างหรือตอบบทสนทนาจากโจทย์ที่กำหนดให้	ระหว่างอ่านบทความ - เนื้อหาของบทความ 5WH1 - มีรูปภาพประกอบ หลังอ่านบทความ แบบฝึกหัดท้ายบท - จับคู่ข้อความหรือประโยค - ตอบคำถามท้ายบท - เติมคำในช่องว่าง - เล่าข้อมูลจากเรื่อง	หลังอ่านบทความ แบบฝึกหัดเขียนตอบคำถาม - เขียนตอบคำถามจากโจทย์ - จับคู่ข้อความหรือประโยค - เติมคำในช่องว่าง - ตอบในฐานะมัคคุเทศก์ - แปลประโยคจากภาษารัสเซียเป็นภาษาไทย
เล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ระหว่างอ่านบทความ - เนื้อหาของบทความ 5WH1 - บางบทความมีรูปภาพประกอบ หลังอ่านบทความ มีแบบฝึกหัดท้ายบทความ - ตอบคำถามท้ายบท - มีไวยากรณ์ท้ายบทความ - อธิบายลักษณะไวยากรณ์ - แบบฝึกหัดไวยากรณ์	หลังอ่านบทความ แบบฝึกหัดเขียนตอบคำถาม - เขียนตอบคำถามจากโจทย์ - เขียนตอบคำถามถูกหรือผิด - เขียนตอบคำถามลักษณะไวยากรณ์

ที่มา: Chaloeisuk & Aroonoast (2024)

จากข้อมูลตารางที่ 2 การสื่อสารของแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ พบว่าจากแบบเรียนทั้ง 3 เล่ม มีรายละเอียดดังนี้ ทักษะการฟัง พบว่าแบบเรียนทั้ง 3 เล่ม ไม่ได้ปรากฏเนื้อหาส่วนนี้ ทักษะการพูด พบว่า แบบเรียนภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1 และแบบเรียนภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย มีแบบฝึกหัดหลังอ่านบทความ ด้วยการฝึกทักษะการเล่าข้อมูลจากโจทย์ที่กำหนดให้ ขณะที่แบบเรียนเล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย ไม่ได้ปรากฏทักษะการพูด สำหรับทักษะการอ่าน ทั้ง 3 เล่ม ปรากฏ 5WH1: What? When? Where? Why? Who? และ How? และในช่วงหลังอ่านบทความ ได้เพิ่มแบบฝึกหัดท้ายบทความเหมือนกัน แต่ในแบบเรียนแบบเรียนภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1 มีการเสริมเนื้อหาอ่านบทความด้วยโครงสร้างไวยากรณ์ ส่วนหัวข้อทักษะการเขียน พบว่าแบบเรียนทั้ง 3 เล่มมีการกำหนดโจทย์ให้ผู้เรียนได้ฝึกการเขียนตามที่ผู้แต่งกำหนด

ตารางที่ 3 การรู้คิดของแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ

ชื่อตำรา	การรู้คิดของแบบเรียน
ภาษารัสเซีย สำหรับ มัคคุเทศก์ 1	จากแบบเรียนภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1 มุ่งเน้นการรู้คิดดังนี้ 1) นำความรู้จากโครงสร้างไวยากรณ์มาประกอบการอ่านบทความ 2) นำคำศัพท์ใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการอ่านบทความ 3) อ่านและอธิบายข้อมูลของบทความด้วยการเล่าเรื่อง 4) นำข้อมูลจากการอ่าน มาตอบคำถามจากโจทย์ที่กำหนดให้ 5) นำข้อมูลจากการอ่าน มาตอบบทสนทนาในฐานะมัคคุเทศก์
ภาษารัสเซีย เพื่อการ ท่องเที่ยว ประเทศไทย	จากแบบเรียนภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย มุ่งเน้นการรู้คิดดังนี้ 1) นำคำศัพท์ใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการอ่านบทความ 2) อ่านและอธิบายข้อมูลของบทความด้วยการเล่าเรื่อง 3) นำข้อมูลจากการอ่าน มาตอบคำถามจากโจทย์ที่กำหนดให้ 4) นำข้อมูลจากการอ่าน มาจับคู่ข้อความหรือประโยคให้สอดคล้องกัน 5) นำข้อมูลจากโจทย์มาแปลจากภาษารัสเซียเป็นภาษาไทย 6) นำข้อมูลจากการอ่าน มาตอบบทสนทนาในฐานะมัคคุเทศก์
เล่าเรื่อง เมืองไทยเป็น ภาษารัสเซีย	จากแบบเรียนเล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย มุ่งเน้นการรู้คิดดังนี้ 1) นำความรู้จากโครงสร้างประโยคไวยากรณ์มาประกอบการอ่านบทความ 2) นำคำศัพท์ใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการอ่านบทความ 3) นำข้อมูลจากการอ่าน มาตอบคำถามถูกหรือผิด 4) นำข้อมูลจากการอ่าน มาตอบคำถามจากโจทย์ที่กำหนดให้ 5) นำข้อมูลจากคำอธิบายลักษณะไวยากรณ์ มาตอบคำถามจากโจทย์ที่กำหนดให้

ที่มา: Chaloeisuk & Aroonoast (2024)

จากข้อมูลตารางที่ 3 การรู้คิดของแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ พบว่า จากแบบเรียนทั้ง 3 เล่ม มีรูปแบบการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่กัน กล่าวคือการนำคำศัพท์ใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการอ่านบทความ การนำข้อมูลจากการอ่านมาตอบคำถาม แต่มีบางประเด็นที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เช่น การนำความรู้จากโครงสร้างไวยากรณ์มาประกอบการอ่าน การอ่านและอธิบายบทความด้วยการเล่าเรื่อง การแปลโจทย์จากภาษารัสเซียเป็นภาษาไทย และการตอบบทสนทนาในฐานะมัคคุเทศก์

ตารางที่ 4 วัฒนธรรมของแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ

ชื่อตำรา	วัฒนธรรมของแบบเรียน
ภาษารัสเซีย สำหรับ มัคคุเทศก์ 1	จากแบบเรียนภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1 มุ่งเน้นการรู้วัฒนธรรมดังนี้ เน้นข้อมูลความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศไทยในภาพรวมทั้งประวัติศาสตร์ ฤดูกาล และขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย เป็นต้น อาศัยการทอดแทรกวัฒนธรรมในเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็น 1) สอดแทรกภายในบทความ 2) สอดแทรกภายในแบบฝึกหัดท้ายบทความ และ 3) สอดแทรกภายในอธิบายคำศัพท์
ภาษารัสเซีย เพื่อการ ท่องเที่ยว ประเทศไทย	จากแบบเรียนภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย มุ่งเน้นการรู้วัฒนธรรมดังนี้ ส่วนที่ 1 เน้นข้อมูลความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศไทยในภาพรวมทั้งขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตคนไทย ศิลปวัฒนธรรม และพุทธศาสนา ส่วนที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยวของไทย โดยเน้นจังหวัดหรือเมืองที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว เช่น

ชื่อตำรา	วัฒนธรรมของแบบเรียน
	กรุงเทพมหานคร และจังหวัดชลบุรี เป็นต้น อาศัยการทอดแทรกวัฒนธรรมในเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็น 1) สอดแทรกภายในบทความ 2) สอดแทรกภายในแบบฝึกหัดท้ายบทความ และ 3) สอดแทรกภายในอธิบายคำศัพท์
เล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย	จากแบบเรียนเล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย มุ่งเน้นการรู้วัฒนธรรมดังนี้ ส่วนที่ 1 เน้นข้อมูลความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศไทยในภาพรวม ทั้งประวัติศาสตร์ไทย วัฒนธรรมไทย และชีวิตสมัยใหม่ของประเทศไทย ส่วนที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยวของไทย โดยเน้นจังหวัดหรือเมืองที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว เช่น กรุงเทพมหานคร และภาคใต้ของประเทศไทย เป็นต้น อาศัยการทอดแทรกวัฒนธรรมในเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็น 1) สอดแทรกภายในบทความ 2) สอดแทรกภายในแบบฝึกหัดท้ายบทความ และ 3) สอดแทรกภายในอธิบายคำศัพท์

ที่มา: Chaloeisuk & Aroonoast (2024)

จากข้อมูลตารางที่ 4 วัฒนธรรมของแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ พบว่า จากแบบเรียนทั้ง 3 เล่ม มีการสอดแทรกให้ผู้เรียนได้เข้าใจวัฒนธรรมไทยในประเด็นต่าง ๆ โดยแบบเรียนทั้ง 3 เล่ม สอดแทรกประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทยในภาพรวม ไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตของคนไทย ขณะที่แบบเรียนภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย (Lertrit, 2014) และเล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย (Zhilina, 2020) สอดแทรกเนื้อหาของจังหวัดหรือเมืองที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวเพิ่มเติม โดยอาศัยการทอดแทรกวัฒนธรรมในเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็น 1) สอดแทรกภายในบทความ 2) สอดแทรกภายในแบบฝึกหัดท้ายบทความ และ 3) สอดแทรกภายในอธิบายคำศัพท์

การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เนื้อหาและภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยในศตวรรษที่ 21

ในการวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้เนื้อหาและภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ ผู้วิจัยใช้หลักการวิเคราะห์แก่นสาร (Thematic analysis) ที่ครอบคลุมขั้นตอนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การทำความเข้าใจข้อมูล การทำให้เกิดข้อมูลในเบื้องต้น การค้นหาแก่นสาระ การตรวจสอบซ้ำแก่นสาระ การระบุและการตั้งชื่อแก่นสาระ และการจัดทำรายงาน (Braun & Clarke, 2006) ผลการศึกษาพบว่า แบบเรียนทั้ง 3 เล่ม ได้แก่ 1) ภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1 2) ภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศ และ 3) เล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย มีแนวทางการศึกษาที่ควรพัฒนา โดยแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 ส่วน ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) ไว้ดังนี้

ด้านเนื้อหาสาระ (Content) พบว่า แบบเรียนทั้ง 3 เล่ม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะภาษารัสเซียเป็นสำคัญ และมีจุดแตกต่างกันในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตสมัยใหม่ที่เน้นเฉพาะเนื้อหาท่องเที่ยวในเมืองหลวงและจังหวัดที่ได้รับความนิยม ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เนื้อหาและภาษารัสเซีย คือ การพัฒนาเนื้อหาภาษารัสเซียให้สอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวของภาครัฐ กล่าวคือ มุ่งส่งเสริมเนื้อหาการท่องเที่ยวทั้งในเมืองหลักและเมืองรองตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในเมืองหลัก ขณะเดียวกันในแบบเรียนยังมุ่งส่งเสริมการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ดังนั้นควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้และการประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ การมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ชีวิตและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่โลกของการทำงานในอาชีพมัคคุเทศก์หรืออาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในสายการท่องเที่ยวและบริการ

ด้านการสื่อสาร (Communication) พบว่า แบบเรียนทั้ง 3 เล่ม ยังขาดแคลนเนื้อหาการสื่อสารภาษารัสเซียในบางมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการฟังและทักษะการพูด ดังนั้นการส่งเสริมทักษะการสื่อสารอย่างครบถ้วน หรือการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนหลากหลายทักษะในเวลาเดียวกัน ถือเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้และการประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพมัคคุเทศก์หรืออาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในสายการท่องเที่ยวและบริการ ที่จำเป็นต้องสื่อสารกับนักท่องเที่ยวที่ใช้ภาษารัสเซีย

ด้านการรู้คิด (Cognition) พบว่า แบบเรียนทั้ง 3 เล่ม ให้ความสำคัญในเรื่องการเพิ่มพูนคำศัพท์ ดังที่มีการนำเสนอคำศัพท์เฉพาะทางด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหรือข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย โดยมีการฝึกให้ผู้เรียนได้อ่านบทความเกี่ยวกับสถานที่และวัฒนธรรมไทย พร้อมทั้งในช่วงท้ายบทความ ได้ฝึกให้ตอบคำถามจากบทความ ไม่ว่าจะเป็น การตอบคำถามแบบประโยคเต็ม และการพิจารณาแต่ละประโยคถูกต้องหรือไม่ ซึ่งการเพิ่มพูนคำศัพท์และการอ่านบทความเพื่อตอบคำถามเพียงอย่างเดียว ไม่อาจเพียงพอสำหรับการพัฒนาการรู้คิดของผู้เรียนในการต่อยอดอาชีพได้ ดังนั้นการฝึกตั้งคำถามด้วยการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการรู้คิดให้มากขึ้น อาทิ การให้โจทย์ในการตั้งคำถามปลายเปิดหรือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายหัวข้อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการเป็นภาษารัสเซีย ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์และนำเสนอปัญหาและแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยในศตวรรษที่ 21 ย่อมมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดผลเชิงปฏิบัติต่อการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพได้ในอนาคต

ด้านวัฒนธรรม (Culture) พบว่า แบบเรียนทั้ง 3 เล่ม มีการสอดแทรกวัฒนธรรมไทยในกรอบของการอ่านเนื้อความต่าง ๆ อาทิ มารยาทและข้อควรปฏิบัติตนของชาวต่างชาติที่อยู่ในไทยหรือในสถานที่ทางศาสนา อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือการนำความรู้วัฒนธรรมไทยหรือวัฒนธรรมท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่มาเชื่อมโยงกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การส่งเสริมและสนับสนุนสินค้า GI ซึ่งเป็นสินค้าของท้องถิ่นที่มีเรื่องราวที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ โดยนำแหล่งข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นมาดัดแปลงกับการสร้างบทสนทนาทางภาษาหรือการสร้างข้อความขนาดสั้นและขนาดยาวที่ไม่เพียงส่งเสริมทักษะการอ่าน แต่ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจแหล่งข้อมูล คลังคำศัพท์ที่จะสามารถไปใช้ประโยชน์ในการใช้งานในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการได้ในลำดับถัดไป

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้เนื้อหาในแบบเรียนภาษารัสเซียในมิติการท่องเที่ยวและบริการ ผ่านแนวคิดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) สามารถแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 ส่วน ได้ดังนี้

ด้านเนื้อหาสาระ (Content) พบว่า การออกแบบเนื้อหาสาระจากแบบเรียนทั้ง 3 เล่ม มุ่งเน้นการศึกษาที่เน้นผลผลิต หรือ Output Based Education เป็นหลัก ขณะที่การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรในปัจจุบันมุ่งเน้นการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ หรือ Outcome Based Education ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องอาศัยการสำรวจผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร สอดคล้องกับ (Keawbut, 2021) ที่ระบุว่า ความมุ่งแสวงหาผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาและจัดเรียงลำดับความสำคัญและเลือกความต้องการจำเป็นนั้นมาแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับองค์กรหรือบุคคลที่พึงปรารถนา นอกจากนี้เนื้อหาของแบบเรียนภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย (Lertrit, 2014) และเล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย (Zhilina, 2020) ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะในเมืองหลักมิได้กระจายไปยังเมืองรองแต่อย่างใด จนก่อให้เกิดปัญหาการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเฉพาะในเมืองหลัก ซึ่งสอดคล้องกับ (Masomboon & Chienwattanasook, 2023) ที่กล่าวว่า รายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ที่เมืองหลัก อย่างเช่นในกรณีเมืองพัทยา ที่ภาครัฐมีนโยบายในการผลักดันเรื่องแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรือ EEC โดยมีโครงการสำคัญคือ MICE City ที่สนับสนุนให้เมืองพัทยาเป็น

เมืองที่มีความพร้อมในการรองรับการจัด Meeting, Incentive tour, Convention, Exhibition (Eastern Economic Corridor (EEC) Office, 2018, p. 17) นอกจากนี้เมืองพัทยา ยังมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ปราสาทสัจธรรม และเกาะสลักเขาชีจรรย์ 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสันทนาการ เช่น สวนน้ำรามายณะ และทิฟฟานีโชว์ และ 3) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น หาดพัทยา สวนนงนุช และเกาะล้าน (Eastern Economic Corridor (EEC) Office, 2018, p. 23) อย่างไรก็ตามจากการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในเมืองพัทยา ทางรัฐบาลจึงได้ผลักดันการท่องเที่ยวเมืองรองในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น จังหวัดจันทบุรี ที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ไม่ว่าจะเป็น อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ และอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล เป็นต้น (Thai Post, 2023)

ด้านการสื่อสาร (Communication) พบว่า แบบเรียนต่าง ๆ ได้แก่ 1) ภาษารัสเซียสำหรับมัคคุเทศก์ 1 (Chansugree, 2018) 2) ภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวประเทศไทย (Lertrit, 2014) และ 3) เล่าเรื่องเมืองไทยเป็นภาษารัสเซีย (Zhilina, 2020) ขาดทักษะการฟัง และบางเล่มยังขาดทักษะการพูด ซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญต่ออาชีพที่เกี่ยวข้องในสายการท่องเที่ยวและบริการ สอดรับกับ Keawbut (2021) ที่กล่าวว่า สิ่งจำเป็นสูงสุดคือทักษะด้านภาษา เนื่องจากทักษะด้านอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องเฉพาะทางนั้น สถานประกอบการสามารถให้ความรู้หรืออบรมให้แก่บัณฑิตเพื่อความพร้อมในการทำงานได้ในระยะเวลาอันสั้น ขณะที่การส่งเสริมความรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญต่อการทำงานมากเช่นกัน โดย Partnership for 21st Century Learning (2019) ยังได้ระบุถึงทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้และการประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีอยู่ 3 ข้อหลักคือ 1) ทักษะในการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพ (Life & career skills) ซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในการเตรียมพร้อมในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในสายงานด้านการท่องเที่ยวและบริการ 2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning & innovation skills) ซึ่งทักษะดังกล่าวยังครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ทักษะการรู้คิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) ทักษะการสื่อสาร (Communication) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) และทักษะการรู้คิดสร้างสรรค์ (Creativity) และ 3) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media & Technology skills) ถือเป็นทักษะที่สำคัญในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการเข้ารับบริการได้

ด้านความรู้คิด (Cognition) พบว่า แบบเรียนทั้ง 3 เล่ม มีรูปแบบการรู้คิดที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้เป็นหลัก ด้วยเหตุนี้การตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ก่อให้เกิดการวางแผนเนื้อหา รวมทั้งกระบวนการรู้คิดจากการกระตุ้นตั้งคำถามตามแนวคิด Bloom's Taxonomy ที่ก่อให้เกิดลำดับขั้นการรู้คิด ซึ่งสอดคล้องกับ Kumpanat, Koonchayanggoon, Puchaariyakun, Pinthana & Kasakij (2020) ที่กล่าวว่า หากผู้สอนสามารถเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมใน 2 มิติ ทั้งมิติความรู้และมิติกระบวนการทางปัญญา จะสามารถกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากผู้สอนสามารถกระตุ้นการตั้งคำถามการรู้คิดที่ดีให้แก่ผู้เรียน ย่อมส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการปฏิบัติที่ดีได้เช่นกัน

ด้านวัฒนธรรม (Culture) พบว่า แบบเรียนทั้ง 3 เล่ม สอดแทรกวัฒนธรรมไทยที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องคำนึง คือการเลือกและสอดแทรกเนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับบริบทการท่องเที่ยวและบริการของไทยในปัจจุบัน เช่น ภาครัฐมีนโยบายให้ความสำคัญเรื่องโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Model) ที่มุ่งเน้นในการนำจุดแข็งของทรัพยากรภายในประเทศมาต่อยอดและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ที่เรียกว่าการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กล่าวคือ มุ่งเน้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยภาครัฐส่งเสริมให้ชุมชนเห็นคุณค่าและอัตลักษณ์ของสินค้าในแต่ละพื้นที่ อีกทั้งส่งเสริมสินค้า GI ซึ่งเป็นสินค้าของท้องถิ่นที่มีทั้งเรื่องราวให้เล่าขานและมีลักษณะเฉพาะตัว นอกจากนี้เนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมควรมีการนำเสนอประเด็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ครอบคลุมถึงเทศกาลและประเพณีต่าง ๆ ของไทยที่สามารถกลายเป็นซอฟต์แวร์หรืออภิมรดกทางวัฒนธรรมที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของไทยได้มากมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รายวิชาภาษารัสเซียสำหรับการท่องเที่ยวและบริการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยควรร่วมมือกับองค์กรของภาครัฐเพื่อการติดตามการดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวและออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและความต้องการของประเทศ
2. รายวิชาภาษารัสเซียสำหรับการท่องเที่ยวและบริการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยควรมีการกำหนดเนื้อหาและการเรียนการสอนภาษารัสเซียผ่านความร่วมมือกับภาคเอกชนโดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงพื้นที่จริงในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนภาษารัสเซียสำหรับการท่องเที่ยวและบริการที่เปิดการเรียนการสอนนอกเหนือจากสามสถาบันการศึกษาที่เปิดการสอนในขณะนี้
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนการสอนภาษารัสเซียสำหรับการท่องเที่ยวและบริการที่เน้นเจาะลึกประเด็นระหว่างผู้เรียนและผู้สอน อาทิ การศึกษาการออกแบบหลักสูตรภาษารัสเซียด้านการท่องเที่ยวและบริการที่สอดคล้องกับผู้เรียนในการนำไปใช้งานในสถานการณ์จริงได้มากที่สุด การศึกษาปัญหาการสื่อสารของผู้เรียนในการออกเสียงเพื่อสร้างบทสนทนาของการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้และช่องทางการถ่ายทอดของผู้สอนในด้านภาษาและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อนำมาถ่ายทอดแก่ผู้เรียน ครอบคลุมทั้งการใช้สื่อการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ อาทิ วีดีโอ แอปพลิเคชัน โปรแกรมฝึกพูดต่าง ๆ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อออกแบบการพัฒนาการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษารัสเซียสำหรับการท่องเที่ยวและบริการผ่านตำราที่สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐและสถานการณ์ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป
4. ควรมีการศึกษาวิจัยเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนภาษารัสเซียสำหรับการท่องเที่ยวและบริการในแบบเรียนภาษารัสเซียในฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อสามารถเห็นกระแสนิยมของการท่องเที่ยวของคนรัสเซียยุคสมัยใหม่อันส่งผลให้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาแบบเรียนของไทยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คำศัพท์ใหม่ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อาทิ **воркейшн** (workation), **сити-брейк** (city break), **глэмпинг** (glamping), **каучсерфинг** (couchsurfing) เป็นต้น

References

- Aroonoast, P. & Chaloeisuk, D. (2023). The Status and Guidelines for Courses in Russian Language for Specific Purposes in Thai Higher Education. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 10(2), 252-275. (in Thai)
- Bangkokbiznews. (2024). It's official! The Government Gazette has announced a special 60-day Russian visa available in Thailand." Retrieved 2023, November 30, from <https://www.bangkokbiznews.com/news/news-update/1124847#>
- Boonpat, S.-N. & Boonpat, O. (2023). An Assessment on Gastronomy Tourism Potential of Chiang Rai Province Based on BCG Economy Concept. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 5(3), 679–693.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101.

- Chansugree, S. (2020). Russian language for tour guide 1. Bangkok: Ramkhamhaeng University press. (in Thai)
- Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Eastern Economic Corridor (EEC) Office. (2018). Tourism development and promotion plan in the Eastern Special Development Zone. Retrieved 2023, November 8, from <https://www.eeco.or.th/web-upload/filecenter/untitled%20folder/EEC010.pdf> (in Thai)
- Economics Tourism and Sports Division. (2024). *International Tourist Arrivals to Thailand Jan - Sep 2023*. Retrieved 2024, November 30, from <https://www.mots.go.th/news/category/759> (in Thai)
- Jorncharoen, N., Jitwiriyant, S., Boonsomtob, S. & Chokchaisiri, J. (2021). The Development of 3-Language Information Service Website to Support Digital Historical Tourism Information in Kanchanaburi. *Journal of Humanities & Social Sciences*, 19(1), 181-204. (in Thai)
- Keawbut, P. (2021). The Study of Chinese Curriculum Development in Accordance with the OBE Guidelines: A Case Study of Chinese for Business Communication Program, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus. *Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University*, 13(1), 236-264. (in Thai)
- Khunrit, M. (2018). Developing a Supplementary Book on Basic Russian Language for Students of International School of Tourism, Suratthani Rajabhat University. *Chophayom Journal*, 29(2), 257-265. (in Thai)
- Kumpanat, T., Koonchayanggoon, S., Panchaariyakun, S., Pinthana, P., & Kasakij, S. (2020). Cognitive Learning Behavior Based on the Concept of Bloom's Revised Taxonomy. *Journal of Graduate Research*, 11(2), 1-10. (in Thai)
- Lertrit, Y. (2014). Russian language for tourism in Thailand. Bangkok: Thammasat University press. (in Russian)
- Masomboon, W., & Chienwattanasook, K. (2023) Creatively Secondary City Tourism in Chanthaburi Province. *ARU Research Journal*, 10(2), 180-189. (in Thai)
- National news bureau of Thailand. (2023). *The government has announced ten measures to stimulate economic activity, particularly in the tourism sector, aiming to revitalize the economy. Among these measures is the approval of a five-month free visa period for Chinese and Kazakhstani tourists*. Retrieved 2023, November 2, from <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG230913153309112> (in Thai)
- Onjai-uea, P. (2019). The promotion of collaborative learning skills in the 21st century of undergraduate students of Kasetsart University. *Silpakorn University e-Journal (Social Sciences, Humanities, and Arts)*, 39(4), 95-119. (in Thai)
- Partnership for 21st Century Learning. (2019). Framework for 21st century learning definitions. Retrieved 2023, November 8, from https://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21_Framework_DefinitionsBKF.pdf.

- Prasongporn, P. & Chantragatraw C. (2019). Content and language integrated learning approach. *Journal of education : Faculty of Education : Srinakharinwirot University*, 20(1), 139-152. (in Thai)
- TAT Academy. (2021). *BCG Model concept of tourism*. Retrieved 2023, November 14, from <https://tatacademy.com/th/publish/article/e64b2554-d206-4e07-8c83-5df6a1f4fe65> (in Thai)
- Thai Post. (2023). *Thailand anticipates an influx of 1.59 million Russian tourists, surpassing previous visitation numbers*. Retrieved 2023, November 2, from <https://www.thaipost.net/economy-news/469245/> (in Thai)
- VOAThai. (2023). Hundreds of thousands of Russians have flocked to Thailand to escape the war, hoping to establish a new life amidst the turmoil. Retrieved 2024, November 30, from <https://www.voathai.com/a/thousands-of-russians-flee-to-thailand-to-escape-war-/6979778.html>
- Zhilina, O. (2020). Telling the story of Thailand in Russian. Bangkok: Thammasat University press. (in Russian)

ผู้เขียน

อาจารย์ ดนุพล เฉลยสุข

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

E-mail: danupol.c@arts.tu.ac.th

อาจารย์ ดร.ปรีดี อรุณโอสฐ์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

E-mail: parit.a@arts.tu.ac.th

